

IRUÑA'KO GOIGOTZAI JAUNARI

BEARREZKOA ZAION ERASPENEZ BETI

(Idatz-lan au iruña'ko "Diario de Navarra"n agertu da. orregatik, Naparroa'ko euskeraz dago)

On Fernando: Nere kontzientziaren barrunbea nai dizut iriki. Gaur, Jorraillak 11 dugu. Badira egun batzuk -8? 9? 10?— euskerari-buruz eta Euskalerriaren eskubideei-buruz itz larriak entzun nizkizula. "P.P." Alderdiko gaztediari ari zifien itzegiten, eta orrek astunago biurtzen zuen an esaten zenuena. Min eman zidan, eta baita zure zaintzapeko kristau askori, kristaurik onenei, bearbada.

"Euskera ez dagoela Naparroa'n zigortua"; Euskalerriak moralaren aldetik, autodeterminaziorako eskubiderik ez duela". "Askatsunerako eskubidea koloni menperatuentzako dela, eta Euskalerrria ez dagoela menperatua". Ori ez da egia, eta atzipeturik zabiltz, On Fernando.

Berealaxe artu nuen, gure egunerokoetako batean zuri erantzuteko asmoa. Erderaz, zure mintzaldia ere erderaz izen zen ezkerero, eta egun guztiotan nolabait zure itz ber-berak aurkitu naiean ibilli nauzu.

Nik aztertutako egunerokoek ordea, ez dituzte argitaratu. Elizgizon baten agotik atereak izateko, gogorre-giak iduritu ote zaizkie? Nik, nere aldetik, jarraituko dut zure itz aien billa, ez bait daukat utzia erderazko idazlantxo ura idazteko asmoa.

Bitartean euskeraz idatziko dizut, zure itz aiek geiena mindu zuten napa-kristau-sorta euskalduna bait da, ezpairik gabe.

Beste bein-edo-bein idatzi izen dizut, politika ukitzen duzun une orotan Madrid'ko Jaurlaritzaren alde zebillelako itxura ematen bait duzu. Oraingoan aspaldiko gertakizun baten bidez erantzungo dizut.

Diktaduraren garaia zan. España 'n lenengo lan-uzte edo "uelga" piztu berria genuen. Ni berriz, Elizbarrutiaren Lanbide-Ikastetxeko zuzendari nintzan. Jaurlari Zibillarekin asarreak izan nituen, langile-dia lan-uzte artara atera zutenak, "nere" ikastetxe artan "nere" ikasle izendakoek izen ornen zirelako.

Ez ninduen orrek geiegi arritu. Geiago arritu ninduen, eta samindu, nere gotzaia ere Jaurlari Zibillaren alde agertu izeteak.

Andik egun batzuetara Zarautz'en nengoen, eta an bizi zen On Mateo Mujika zaarra, Iruña'ko eta Bitori'ko gotzaia izena ikustatzera joan nintzen. Nere Gotzaiarekin gertatu-berri zitaitenaz, arekin solacean

ari nintzalarik, "On Mateo —esan nion—, ez dirudi, orain bidali dizkiguten iru gotzai auek gotzaiak direnik ere. Bai bait dirudi, oietako bakoitza, Madrid'ko Jaurlaritzak bere asmoak Euskalerrrian sendotzeko, bidali digun Jaurlari Zibillen antzeko zerbait dela.

Jakiña ba, mutiko, —erantzun zidan—, jakiña ori dela! Eta "electus inter millia" —ots, milla-artean aukeratua—, ortarako".

Itz larriak noski, On Mateo izen zen bezala, egiaren alde jokatzeko, agintarienganako bildurraren ttanttrik gabeko gizon baten ezpañetan: eta orregatik ainzuzen, Errepublikak aurrena eta Franko'k gero, atzerrira erbesteratutako gotzai bikain baten ezpañetan.

Barkatu, On Fernando. Bein baño geiagotan esan dizudan bezala, banuen oraiñ arte ere alako bildurtxo bat, baiñan emendik aurrera zail izengo zait zu ere...

(Barkatu berriro, On Fernando: nakarren izketa emen moztu ta nere gurasoetaz mintza nai dizut: napa-rrak biak: aita, Joxeprantxixko, beteluarra; eta, ama, Benitte, arribetarra. Lenen maillako kristauak biak. Miñ aundia artuko zuten, zuk "PP"ko gaztediari esana entzun ba'lute. "Gizon ori burutik ote dago"? esanen zuen amak; eta aitak..., aitak ez zuen deus esango, bere asarrea adierazteko itz egokirik ez bait zuen aurkituko"l

Banator atzera, On Fernando, nakarren izketara: Esaten nintzun bezala, oraiñ arte zalantzarik aski izen dut. Baña emendik aurrera oso zail izengo zait, zu ere gaurregungo Naparroa'rako eta Naparroa onen arazoe-tarako, "electus inter millia" aietako bat ez ote zeran pentsatu gabe bizitzea.

Agur, On Fernando. Ez uste etsai nauzunik. Neri, eta batez ere zure eliztarrik zintzoenei, nere aita ta ama bezalako eliztarrei, miñ eman diezulako idatzi dizut. Ta otoi dagiet nere bi guraso oiei, zure itzek duten garrantziaz, itzegiten asi aurretik, ongi jabetu zaitezen, Jainkoagandiko grazia lortu dezaizuten.

A!, eta laister arte On Fernando. Zuk PP-ko gaztediari esan zenizkien itz berak eskuratzen ditutanean, idatziko bait dizut berriro, zure agotik irten ziren itz aiek, egiazkoak zergatik ez diren agertuz.

Latiegi'tar Bixente